

اکوموزه میراث روستایی

موزه میراث روستایی گیلان اولین اکوموزه ای است که در رابطه با معرفی تاریخچه و نوع فرهنگ و زندگی مردم در فضای باز ایجاد شده است. در این موزه معیشت، کار، مسکن، صنایع دستی و انواع فضاهایی که در یک حوزه خانوادگی وجود دارد بازسازی و به نمایش در آمده است. این موزه در زمینی به مساحت حدود ۲۶۰ هکتار در پارک جنگلی سراوان، واقع در کیلومتر ۱۸ جاده رشت - تهران در دست اجراست.

فاز مطالعات مقدماتی آن از اوایل سال ۱۳۸۱ آغاز گردید. در اردیبهشت ۱۳۸۴ اولین کارگاه این طرح (حوزه فرهنگی و معماری جلگه شرق سپید رود) راه اندازی شد. برپایه مطالعات مردم شناسی و معماری ۹ حوزه فرهنگی و معماری در گیلان شناسایی و برای هر یک از آنها مکان ویژه ای در محل موزه در نظر گرفته شده است. تاکنون ۶ مجموعه مسکونی شامل ۲۷ سازه مربوط به حوزه فرهنگی و معماری جلگه شرق سپیدرود و ۴ مجموعه مسکونی شامل ۱۴ سازه مربوط به حوزه فرهنگی و معماری جلگه مرکزی گیلان در محل موزه بازسازی شده است. مجموعه های دیگری نیز به تدریج راه اندازی خواهند شد. در سایت موزه ۲ مجموعه مهمانپذیر با بهره گیری از معماری روستایی گیلان نیز طراحی شده است. در طراحی سایت محل های جداگانه برای نمایش ها و بازی های سنتی، پرورش گیاهان دارویی و درختان بومی، بازار روز، کارگاه صنایع دستی، مزارع برنج و باغات چای، معماری روستایی ملل، پارک بازی کودکان، چاپخانه ها و رستوران های سنتی، اردوگاه تفریحی و پژوهشکده معماری و مردم شناسی در نظر گرفته شده است.

معماری روستایی

معماری روستایی گیلان به دلیل تنوع اقلیمی (بیلاقی، کوهپایه ای، جنگلی، جلگه ای) رنگارنگی فرهنگی و همزیستی اقوام گوناگون (گیلک، تالش، ترک، گالش، کرد) جلوه های متنوع، هریک هماهنگ با طبیعت مناطق و نیازهای ساکنان آن، دارد. شناسایی و شناساندن دانش نانوشته و رمز و رازهای ناگفته انواع این معماری نشان خواهد داد که ساکنان روستاهای گیلان در طول تاریخ چگونه اهل سرزمین خود بوده اند.

نمایشگاه معماری

بی تردید بازسازی ۲۷ سازه مربوط به حوزه فرهنگی و معماری جلگه شرق سفید رود و ۱۴ سازه مربوط به حوزه فرهنگی و معماری جلگه مرکزی، خود نمایشگاهی باشکوه زنده و چشم نواز است. با این همه برای نشان دادن دستاوردهای این پروژه بزرگ ملی که در نوع خود در برای اولین بار در خاورمیانه به اجرا در آمده است، به مناسبت های مختلف نمایشگاهی از عکس ها و نقشه های معماری سازه های روستایی گیلان در محل موزه برگزار می گردد. در این نمایشگاه ویژگی خانه ها و دیگر سازه های منتخب، روش واچینی، حمل و نقل اجزای ابنیه و مراحل دوباره چینی آنها به نمایش گذاشته می شود.

مردم شناسی

درباره هر یک از مجموعه های مسکونی منتخب، پژوهش های گسترده ی مردم شناسی توسط گروه تحقیقات مردم شناسی موزه انجام می شود. در این پژوهش ها: شیوه زندگی، آداب و سنن هر یک از حوزه های فرهنگی گیلان، کاربری

بخش های گوناگون هر بنا، ابزار و اثاثیه و دیگر ملزومات زندگی روستایی، روش سنتی زراعت، باغداری، پرورش دام، طیور، نوغانداری و به دقت ثبت و ضبط می شوند. سعی شده است تا در فضای خانه ها و محوطه ها، گوشه هایی از این فرهنگ رنگارنگ و غنی به نمایش گذاشته شود.

سفره گیلانی

سفره گیلانی، هماهنگ با طبیعت آن، سرسبز، متنوع و انباشته از طبیعتی محصولات کشاورزی، فراورده های دامی و ... است. برنج غذای اصلی گیلانیان است، اما در کنار آن انواع سبزی، تخم مرغ، لبنیات، گوشت پرندگان شکاری، انواع ماهیان رودخانه ای و دریایی و ... سفره گیلانی را پر بار می کند. نان نیز اگر چه غذای دوم مردم گیلان است، در مناطق مختلف با ترکیبات گوناگونی از قبیل: آرد گندم، آرد برنج، تخم مرغ، کدو، شیر، شکر و دیگر افزودنی های طبیعی، گونه های فراوان دارد. عرضه برخی غذا ها و تنقلات خاص گیلان جز برنامه های موزه است.

اشیا و آثار

کارشناسان موزه، از آغاز تا کنون، تعداد قابل توجهی از ابزار کشاورزی، تزیینات خانه ها و دیگر وسائل مورد استفاده روستاییان را جمع آوری کرده اند. نمایش این اشیا که بسیاری از آنها را اهالی روستاها به موزه اهدا کرده اند، بازدید کنندگان را با جلوه های گوناگونی از هنر و زندگی روستایی آشنا میکند.

پوشاک

پوشاک روستاییان گیلان در عین تنوع گونه ها، غالباً رنگ های شاد، چشم نواز و هماهنگ با طبیعت زیبای این منطقه دارد. پوشاک مردان و زنان روستایی هم شاد است، هم راحت و مناسب برای انجام انواع فعالیت و هم در عین حال پوشش کامل و متناسب با اعتقادات مذهبی مردم گیلان.

نمایشها و بازی ها

گروه تحقیقات مردم شناسی موزه، نمایش ها و بازی های خاص یا بومی شده گیلان را طی پژوهش های مفصل جمع آوری و ثبت کرده اند. اجرای لافند بازی، کشتی گیله مردی و موسیقی محلی برای حفظ و احیای آنها از برنامه های این موزه است.

این موزه در حال حاضر در روزهای پنجشنبه و جمعه و اعیاد هر هفته از ساعت ۱۰ الی ۱۸ برای دیدار عموم گشوده است

منطقه جلگه ای سراوان با فاصله ۱۲ کیلومتر از رشت با سطح بندی بین المللی به مساحت تقریبی ۳۰۰ هکتار در حوزه جلگه ای با جاذبه طبیعی جنگل - اجرای اکوموزه میراث روستایی - با جاذبه های فرهنگی و مذهبی جزء مناطق مصوب مناطق طبیعت گردی استان گیلان به تصویب رسید.